

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Кафедра управління та адміністрування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

щодо виконання

курсної роботи з дисципліни

«Податковий менеджмент»

**для студентів денної та заочної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»**

2020-2021 навчальний рік

Методичні вказівки щодо виконання курсової роботи з дисципліни «Податковий менеджмент» для студентів денної та заочної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Івано-Франківськ: Університет Короля Данила, 2020. 33 с.

Розробник: викл. Поліщук О.Б.

Методичні вказівки щодо виконання курсової роботи з дисципліни «Податковий менеджмент» затверджені на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол № 6 від 12 грудня 2020 року

Завідувач кафедри

Шинкар С.М

ЗМІСТ

1	Загальні положення.....	4
2	Мета та завдання курсової роботи.....	5
3	Структура курсової роботи.....	7
4	Вимоги до змісту курсової роботи.....	8
5	Правила оформлення курсової роботи.....	10
5.1	Загальні принципи оформлення.....	10
5.2	Оформлення таблиць та ілюстрацій.....	11
5.3	Написання формул.....	12
5.4	Посилання на використані джерела.....	12
5.5	Формування списку використаних джерел.....	13
5.6	Оформлення додатків.....	13
6	Підбір літератури та інших джерел.....	14
7	Робота з рецензією та підготовка до захисту.....	15
8	Захист курсової роботи.....	16
9	Тематика курсових робіт з дисципліни «Податковий менеджмент.....	17
10	Критерії оцінювання курсових робіт.....	18
11	Академічна доброчесність.....	22
	Додатки.....	23

1. Загальні положення

Підготовка фахівців високого рівня потребує ґрунтовного вивчення економічних наук прикладного характеру. Якісна дослідницька робота передбачає використання цілої сукупності специфічних прийомів, засобів та інструментів наукового аналізу, які детально розробляються у вигляді методики конкретного дослідження. Наукові студентські дослідження здійснюються шляхом виконання курсової роботи, що є важливим засобом розвитку у студентів навичок самостійної наукової творчої праці, кращого засвоєння теоретичного матеріалу. В результаті наукового дослідження студент за власним вибором поглиблює певні економічні проблеми, які відповідають його науковим інтересам і наближають його до майбутньої практичної діяльності.

В процесі написання курсових робіт студент виявляє своє вміння відбирати, систематизувати і творчо осмислювати матеріали, працювати із спеціальною літературою, робити правильні і обґрунтовані висновки, знаходити в них головне, формулювати та логічно викладати свої думки. Оскільки курсова робота є самостійною, творчою науковою працею, то вона є обов'язковою для написання всіма студентами, які здобувають економічну спеціальність. Виконання письмових робіт сприяє поглибленому вивченню навчального предмету студентами і є однією з важливих форм перевірки їх знань.

Згідно з навчальними планами для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» передбачена курсова роботи з дисципліни «Податковий менеджмент».

Написання курсової роботи є завершальним етапом вивчення дисципліни «Податковий менеджмент».

Курсова робота є самостійним науково-практичним дослідженням студента, яке дає змогу викладачу оцінити якість знань студента та його вміння застосовувати їх на практиці.

Для написання курсової роботи студенту необхідно вивчити законодавчі, методичні, інструктивні матеріали та літературні джерела з обраної теми.

Розробка рекомендованих тем курсової роботи із закріплених навчальних дисциплін проводиться кафедрою, що не позбавляє можливості студента за погодженням із кафедрою сформулювати тему самостійно. Тема курсової роботи обирається на підставі вивченого матеріалу відповідної дисципліни.

Можливе обрання теми згідно рекомендованого переліку тем, запропонованих викладачем дисципліни. Студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри з чітко сформульованою назвою теми курсової роботи, а при бажанні зазначає прізвище науковою керівника. Тема курсової роботи і науковий керівник закріплюються за студентом рішенням кафедри. Зміна затвердженої теми курсової роботи допускається лише як виняток при наявності поважних причин.

Курсова робота має бути здана на кафедру за місяць до початку екзаменаційної сесії. Студент здає курсову роботу на кафедру, де вона реєструється у відповідному журналі і передається лаборантом під розпис науковому керівнику. На кожную письмову роботу викладач кафедри дає рецензію.

2. Мета та завдання курсової роботи

Мета курсової роботи – поглибити теоретичні знання набуті студентами у процесі вивчення дисципліни і виробити вміння застосувати їх у практичній діяльності підприємств різних форм власності та видів діяльності.

Завдання курсової роботи – навчити студентів користуватися та опрацьовувати економічну літературу, сприяти поглибленому засвоєнню набутих знань студентам з дисципліни «Податковий менеджмент», ґрунтовному вивченню законодавчих та нормативних актів з питань організації і практики незалежного фінансового контролю. Виконання курсової роботи повинно сприяти формуванню у студента навичок творчої, дослідницької роботи та компетентностей.

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	<p>ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку податкової системи та управління у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.</p> <p>ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.</p> <p>ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання податкового планування та прогнозування суб'єктів господарювання та органів державного контролю.</p>
ЗК3.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	<p>ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері оподаткування.</p> <p>ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері податкового менеджменту.</p> <p>ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.</p>
СК1.	Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	<p>ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку податкової системи та управління у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.</p> <p>ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері оподаткування.</p>

3. Структура курсової роботи

Курсова робота повинна містити:

1. Титульний аркуш.
2. План.
3. Вступ.
4. Основну частину курсової роботи.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел (не менше 25, включаючи нормативні акти).
7. Додатки (при необхідності).

4. Вимоги до змісту курсової роботи

Після затвердження теми курсової роботи студент за погодженням з науковим керівником розробляє план роботи, підбирає список літератури і опрацьовує необхідні нормативно-правові акти, а також визначає строки і складає орієнтований графік написання курсової роботи. Обов'язковим правилом вибору теми є те, що йому має передувати належна теоретична підготовка, тобто відповідне оволодіння необхідним матеріалом по предмету даного дослідження.

Курсова робота повинна бути написана відповідно до плану, який розробляється студентом. При роботі над обраною темою, студенту необхідно спочатку вивчити підібрані джерела. При цьому доцільно робити виписки у вигляді цитат або вільного переказу окремих положень. Після вивчення необхідної літератури, зібравши достатній матеріал для висвітлення теми, слід приступити до його повної обробки, упорядкування, аналізу і викладу згідно зі складеним планом. Студент повинен виразно, розбірливо, ясно, зрозуміло та логічно висловлювати свої та запозичені з використаних джерел думки. Необхідно, щоб автор при виконанні роботи висловлював власне ставлення до описуваних подій та оцінок їх у зібраній літературі. Тобто при написанні курсової роботи потрібно уникати поверхневого висвітлення, загальних фраз, а особливо, дослівного переписування з використаних джерел. Останнє призведе до негативної оцінки роботи викладачем і повернення її на доопрацювання.

В загальному, курсова робота виконується акуратно, грамотно, а основні її положення та ідеї мають бути чітко і правильно сформульовані.

Структурні елементи курсової роботи повинні відповідати встановленим вимогам:

Титульний аркуш курсової роботи містить найменування міністерства, вищого навчального закладу, факультету та кафедри, де виконана робота; тему курсової роботи; прізвище, ім'я, по батькові автора; вчене звання, наукову ступінь прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника; місто і рік (**додаток А**).

Зміст подають на початку курсової роботи, він містить найменування усіх розділів, підрозділів та пунктів, підпунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема: вступу, розділів, підрозділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів, а також використані маловідомі скорочення, нові символи, позначення та їх перелік може бути поданий у курсовій роботі у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять, наприклад, скорочення, а з права – їх детальне розшифрування. Якщо в курсовій роботі спеціальні терміни, позначення, скорочення повторюються менше трьох разів – перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

У вступі розкривається сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Далі шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими висвітленнями проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для

розвитку організації податкового менеджменту в Україні, висвітлюють мету, завдання, об'єкт, предмет, методи та інформаційну базу дослідження.

Об'єктом дослідження є процес або явище, що породжує суперечливу ситуацію (проблему) та обране автором для дослідження.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, визначає тему роботи, саме на нього спрямовується увага дослідника.

Основна частина складається з розділів і підрозділів (пунктів і підпунктів). Кожен розділ повинен починатися з нової сторінки.

Перший розділ – загальнотеоретичний структурно складається з 2–3 параграфів. В даному розділі слід розкрити загальнотеоретичні питання стосовно предмета дослідження, навести його загальноекономічну характеристику, визначити його роль і місце у діяльності підприємства. Автору роботи слід висвітлити різноманітні принципи та методи оцінки предмета дослідження, а також розглянути законодавчі та нормативні акти за темою курсової роботи.

Другий розділ – організаційно-методичний. В цьому розділі можна виділити 2–3 відносно самостійних параграфів, що розкривають теоретичні та практичні аспекти податкового менеджменту з питань діяльності об'єкта дослідження. Доцільно висвітлити питання податкового менеджменту вибраного предмета дослідження з критичної точки зору відповідно до вимог діючого законодавства та виявити не вирішені проблеми, які потребують розв'язання в теоретичному та прикладному планах.

В даному розділі студент повинен навести результати ґрунтовного дослідження фактичного стану податкового менеджменту на прикладі діяльності ДПС (державний податковий менеджмент) або суб'єктів господарювання (корпоративний податковий менеджмент). Розділ повинен бути максимально насичений фактичною інформацією (таблиці, схеми), що відображають певні аспекти діяльності об'єкта дослідження.

Третій розділ – присвячений обґрунтуванню і характеристиці пропозицій автора щодо удосконалення процесу податкового управління об'єкта дослідження. В даному розділі на підставі виконаних теоретичних досліджень, узагальнень та висновків на об'єкті дослідження формулюються та обґрунтовуються конкретні пропозиції з подальшого підвищення ефективності податкового менеджменту в сучасних умовах господарювання. Автор роботи обґрунтовує пропозиції, спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі.

Структурно третій розділ курсової роботи вміщує 2 – 3 параграфи. Характер і зміст заходів, що пропонуються, повинні базуватися на аналізі, проведеному в другому розділі роботи. Доцільно навести зарубіжний досвід з податкового менеджменту обраного предмету дослідження.

У висновках викладають найбільш важливі наукові та практичні результати, одержані в процесі дослідження, яке проводилося при написанні курсової роботи та значення для науки і практики проблеми, висвітленої у курсовій роботі. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, викласти рекомендації щодо удосконалення правового регулювання досліджуваного інституту. У висновках розкриваються методи вирішення наукової проблеми.

5 Правила оформлення курсової роботи

5.1 Загальні принципи оформлення

Як правило, курсова робота спочатку виконується у чорновому варіанті. Лише після узгодження з керівником дискусійних і сумнівних моментів, врахування зауважень і усунення недоліків, удосконалення структури викладу матеріалу приступають до чистового варіанту. Чистовий варіант курсової роботи потрібно акуратно підшити у папку.

Курсова робота виконується лише державною (українською) мовою.

Курсова робота виконується на стандартному папері формату А4 (210×297 мм) білого кольору до тридцяти рядків на сторінці. При наборі використовують шрифт Times New Roman 14 з міжрядковим інтервалом 1,5.

Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Обсяг основного тексту курсової роботи повинен становити не менше 30 та не більше 35 сторінок (без врахування таблиць та рисунків).

Кількість використаних джерел у курсовій роботі повинна складати не менше 25 найменувань.

У викладі матеріалу важливо дотримуватись принципу пропорційності, який полягає у дотриманні пропорцій між обсягами окремих частин роботи.

При цьому на вступ відводиться 1–2 сторінки, на основну частину роботи 28–30 сторінок, на титульний лист і зміст роботи – по одній сторінці, висновки та пропозиції – 2 сторінки.

Заголовки структурних частин дипломної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» (14 шрифт, жирно) пишуть великими літерами симетрично до тексту. Заголовки параграфів друкують маленькими літерами з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Всі сторінки курсової роботи повинні бути пронумеровані арабськими цифрами без знака № в правому верхньому куті.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний лист, який включають до загальної нумерації сторінок. На ньому номер сторінки не ставлять.

На другій сторінці розміщують зміст курсової роботи (взірцем може, слугувати зміст, наведений у **додатку Б**). Зверху потрібно написати: **ЗМІСТ**.

Із сторінки 4 розпочинається виклад тексту роботи. Кожний розділ пишуть з нової сторінки і обов'язково вказують його найменування (виділяють заголовком). Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Параграфи нумерують у межах кожного розділу. Номер параграфу складається з номера розділу і порядкового номера параграфу, між якими ставлять крапку. В кінці номера параграфу повинна стояти крапка, наприклад: «2.1» (перший параграф другого розділу). Далі у тому ж рядку друкують заголовок параграфу (**додаток В**).

Всі аркуші, на яких розміщені такі структурні частини курсової роботи як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки нумерують звичайним

чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати «1. ВСТУП» або «4. ВИСНОВКИ».

5.2 Оформлення таблиць та ілюстрацій

Для аналізу необхідно використовувати таблиці та ілюстрації: схеми, графіки, діаграми тощо.

Цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. В дужках над змістом таблиці вказують одиниці виміру.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких (якщо вони складають одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони є самостійними).

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.5» (п'ята таблиця другого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть «продовження таблиці» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження таблиці 2.5». Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Примітки до таблиць (як і до тексту), в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки.

Якщо на одному аркуші є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Якщо приміток на одному аркуші є кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках).

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, **Рис. 1.1** (перший рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо у роботі подано ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Посилання на таблиці та ілюстрації не варто оформляти як самостійні фрази, яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається матеріал, пов'язаний з таблицею чи ілюстрацією, на якому необхідно зосередити увагу читача, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(табл. 2.5)» або зворот типу: «... як це видно з рис. 1.1». (Взірці оформлення таблиць, рисунків наведено у **додатках Г, Д**).

5.3. Написання формул

При необхідності використовують формули. Їх виділяють з тексту вільними рядками. Над і під кожною формулою потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння чи формула не вміщаються в одному рядку, їх слід перенести після знака рівності (=) або після інших розділових знаків (+, -, :, ×). Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка, який починають зі слова «де» без двокрапки.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Формули у курсовій роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.3) (третя формула другого розділу) (додаток Е).

5.4. Посилання на використані джерела

При написанні курсової роботи студент повинен робити посилання на використані літературні джерела. Посилання робляться тоді, коли в тексті використовують цитати чи вислови, переповідається своїми словами думка того чи іншого автора, наводяться цифри і факти, використовуються таблиці або ілюстрації з певного джерела тощо. Вони дають необхідну інформацію щодо процитованого матеріалу, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, а також дають змогу відшукати документи і перевірити їх достовірність.

Загальні вимоги до цитування:

- текст цитати береться в лапки і наводиться дослівно;
- цитування повинно бути повним (у випадку пропуску слів в цитаті ставляться три крапки), без перекручень думок автора;
- кожна цитата повинна мати посилання на джерело;
- при непряму цитуванні слід також посилатись на джерело, а думка автора повинна передаватись максимально точно.

Посилання в тексті курсової роботи роблять згідно їх переліку у квадратних дужках, наприклад [2, с. 25], де перша цифра – номер джерела у списку використаних джерел, друга – сторінка, з якої взята цитата. Якщо посилання робиться лише на джерело (без використання цитати), – у квадратних дужках вказується тільки одна цифра, яка відображає порядковий номер джерела у списку використаних джерел, наприклад [25].

Посилатися слід на останнє видання публікації.

Приклад.

Цитата в тексті: Автори Купчак М.Я. та Саміло А.В. зазначають, що «метою ведення обліку платників податків є створення умов для здійснення органами контролю власне самого контролю за правильністю нарахування, своєчасністю і повнотою сплати податків, нарахуванням фінансових санкцій, додержанням податкового та іншого законодавства.» [26, с. 79].

Відповідне джерело у переліку посилань:

26. Купчак М.Я., Саміло А.В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с.

На всі ілюстрації, формули та таблиці у роботі повинні бути посилання в тексті. Посилання на них вказують порядковим номером. Наприклад:

- ілюстрації – «рис. 1.1»;
- «... у формулі 2.5»;
- «...в табл. 2.5».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації пишуть скорочено слово «дивись», наприклад: «(табл. 3.2)». При цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено.

Посилаючись на джерело, слід мати на увазі, що кількість посилань має бути оптимальною, тобто не надто надмірною чи мізерною.

5.5. Формування списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщують після висновків. У списку повинні наводитись лише ті джерела, які дійсно використовувалися автором при написанні курсової роботи.

Список використаних джерел формується одним в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Слід наголосити, що назва джерел подається тією мовою, якою вони видані. Не потрібно перекладати їх на українську.

Приклад оформлення списку використаних джерел наведено в **додатку Ж**. Бібліографічний опис (**додаток И**) джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

5.6. Оформлення додатків

Додатки оформляються як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

Додаток повинен мати заголовок. Він пишеться угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої пишуть (друкують) слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Позначаючи послідовно додатки великими літерами української абетки із нумерації слід виключити літери Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Б. Наприклад, Додаток А, Додаток Б.

При оформленні додатків окремою частиною на окремому аркуші пишуть (друкують) великими літерами слово «ДОДАТКИ».

6. Підбір літератури та інших джерел

Керуючись проблемами обраної теми дослідження, студент самостійно підбирає необхідну літературу.

Робота над пошуком необхідної літератури починається насамперед з огляду систематичних та алфавітних каталогів наукових бібліотек. Основну увагу студент повинен акцентувати на монографічній літературі, наукових статтях та тезах. При цьому він має виділити наукові праці тих вітчизняних і зарубіжних авторів, які працюють (працювали) над науковими проблемами, пов'язаними з темою курсової роботи.

Також студент обов'язково знайомиться з журнальними та газетними публікаціями останніх 2–3 років. Рекомендуємо опрацювати такі періодичні видання:

– «Вісник податкової служби України», «Все про бухгалтерський облік», «Головбух», «Податки та бухгалтерський облік», «Фінанси України», «Вісник. Право знати все про податки і збори».

7. Робота з рецензією та підготовка до захисту

Перш за все студентів слід прочитати рецензію на курсову роботу, в якій вказані як позитивні її сторони, так і недоліки. Щодо зауважень рецензента необхідно:

- на висвітлені питання дати відповіді;
- на питання, які висвітлені неповно, підготувати доповнення;
- на питання, які висвітлені неправильно, підготувати правильні відповіді. У разі визнання курсової роботи незадовільною, треба написати нову роботу з цієї ж теми з урахуванням зауважень рецензента.

8. Захист курсової роботи

Захист курсових робіт відбувається у дні та години, вказані у графіку захисту курсових робіт або відповідно до розкладу занять.

Під час захисту студент коротко висловлює зміст роботи, відповідає на запитання викладача та зауваження, висловлені у рецензії.

Оцінка за курсову роботу залежить від повноти, викладу теми правильності висвітлення питань, рівня використання теоретичного, методологічного та фактологічного матеріалу; належного оформлення та рівня захисту роботи.

9. Тематика курсових робіт з дисципліни «Податковий менеджмент»

1. Організаційно-правові засади адміністрування податків і зборів (обов'язкових платежів) в Україні
2. Теоретичні та практичні аспекти податкового менеджменту.
3. Стратегічний менеджмент в податковому процесі.
4. Прогнозування і планування податкових надходжень: методологія, проблеми, перспективи.
5. Новітні технології організації податкового процесу.
6. Податкова звітність та її аналіз у процесі прийняття управлінських рішень податковими органами.
7. Організація роботи податкових органів з обліку платників податків: проблеми та шляхи вдосконалення.
8. Облік податків та податкових платежів в органах державної податкової служби: проблеми та шляхи вдосконалення.
9. Податковий контроль: форми, методи, ефективність.
10. Списання та погашення податкового боргу: практика застосування та проблеми вдосконалення.
11. Напрямки і форми реалізації податкової політики.
12. Тенденції розвитку прямого та непрямого оподаткування.
13. Місцеве оподаткування і перспективи його реформування.
14. Облікова політика підприємства для цілей оподаткування.
15. Податки в системі економічних методів регулювання соціального розвитку суспільства.
16. Роль податків у розвитку міжнародного бізнесу.
17. Система прибуткового оподаткування юридичних і фізичних осіб та її оптимізація.
18. Система оподаткування юридичних осіб в Україні.
19. Податок на додану вартість: проблеми вдосконалення механізму справляння та адміністрування.
20. Акцизний податок: проблеми вдосконалення механізму справляння та адміністрування.
21. Податок на прибуток підприємств і його вплив на ефективність господарювання в Україні.
22. Роль податку на прибуток підприємств у формуванні доходів держави та суб'єктів господарювання.
23. Податок на доходи фізичних осіб і його роль у розвитку підприємницької діяльності.
24. Майнове оподаткування та шляхи його розвитку в Україні.
25. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва та її роль у розвитку малого бізнесу.
26. Державна фіскальна служба України та шляхи вдосконалення її роботи.
27. Податковий менеджмент в системі управління фінансами.
28. Адміністрування податків як складова податкового менеджменту.
29. Управління податковим боргом та його ефективність в Україні.
30. Відповідальність платників за порушення податкового законодавства як засіб боротьби з ухиленням від оподаткування.

10. Критерії оцінювання курсових робіт

Підсумкову, диференційовану оцінку курсової роботи визначає комісія, що призначається кафедрою.

Курсова робота не допускається до захисту і повертається на доопрацювання, якщо:

- роботу представлено на кафедру (на перевірку) для рецензування з порушенням термінів, установлених кафедрою (викладачем, який викладає дану дисципліну);
- роботу написано на тему, що не включена до переліку тем курсових робіт з даної дисципліни або не погоджена з викладачем;
- роботу виконано не самостійно;
- структура і логіка побудови плану роботи не відповідає вимогам та темі курсової роботи;
- курсову роботу не зброшуровано (тобто аркуші не скріплені).

У процесі оцінювання враховується низка важливих показників якості курсової роботи, а саме:

- чіткість формулювання мети і завдання курсової роботи, складність досліджуваних у роботі проблем, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- якість і глибина теоретико-методичного аналізу проблеми; широта й адекватність методологічного апарату; якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки, посилань на літературні джерела та визначення власної думки студента-автора курсової роботи;
- системність і глибина аналізу статистичних та фактичних матеріалів, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, наявність і якість ілюстративних матеріалів у тексті роботи, використання економіко-математичних методів, соціологічних та інших досліджень;
- наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, що досліджується у роботі, з проведеним у роботі аналізом фактичних та статистичних матеріалів, їх актуальність, реальність та економіко-соціальна обґрунтованість, наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- володіння культурою презентації, вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів комісії, що приймає захист курсових робіт, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу.

Критерії експертного оцінювання рецензентом знань студентів при виконанні та захисті курсової роботи з дисциплін фахового спрямування

Підсумкову, диференційовану оцінку курсової роботи визначає комісія, що призначається кафедрою.

Курсова робота не допускається до захисту і повертається на доопрацювання, якщо:

- роботу представлено на кафедрі (на перевірку) для рецензування з порушенням термінів, встановлених кафедрою;
- роботу написано на тему, що не включена до переліку тем курсових робіт з даної дисципліни або не погоджена з викладачем;
- роботу виконано несамоостійно;
- структура і логіка побудови плану роботи не відповідає вимогам та темі курсової роботи;
- курсову роботу не зброшуровано.

В процесі оцінювання враховується низка важливих показників якості курсової роботи, а саме:

- чіткість формулювання мети і завдання курсової роботи, складність досліджуваних у роботі проблем, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми; широта й адекватність методологічного апарату; якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки, посилань на літературні джерела та визначення власної думки студента-автора курсової роботи;
- системність і глибина аналізу статистичних та фактичних матеріалів, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, наявність і якість ілюстративних матеріалів у тексті роботи, використання економіко-математичних методів, соціологічних та інших досліджень;
- наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, що досліджується у роботі, з проведеним у роботі аналізом фактичних та статистичних матеріалів, їх актуальність, реальність та економіко-соціальна обґрунтованість, наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- володіння культурою презентації, вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів комісії, що приймає захист курсових робіт, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу.

Результати виконання курсової роботи оцінюються за наступною схемою:

Оформлення роботи	Зміст роботи	Захист роботи	Сума
10 балів	30 балів	60 балів	100

Кожний блок оцінюється окремо і сумується для виведення підсумкової оцінки. Критерії оцінювання кожного окремого блоку визначаються у методичних рекомендаціях щодо виконання курсових робіт, прийнятих на відповідному факультеті та затверджених Науково-методичною радою університету.

Оцінка за курсову роботу викладається у окрему графу відомості обліку успішності відповідної дисципліни та індивідуальний навчальний план студента.

Критерії експертного оцінювання рецензентом знань студентів при виконанні та захисті курсової роботи з дисциплін фахового спрямування

	1. Текст курсової роботи	40 балів
1.1	<i>Загальні вимоги до тексту курсової роботи:</i>	<i>10 балів</i>
1.1.1	<u>Наявність та чіткість формування мети і завдання</u> курсової роботи, <u>обґрунтованість актуальності теми, повнота</u> і відповідність <u>висновків</u> змісту курсової роботи.	2
1.1.2	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	2
1.1.3	Правильність оформлення списку літератури (порядок розміщення, повнота, сучасність, відсутність помилок)	2
1.1.4	Наявність, якість ілюстративних матеріалів (рисуноків, схем, діаграм, графіків, таблиць) у тексті роботи та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам)	2
1.1.5	Правильність оформлення курсової роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	2
1.2	<i>Вимоги до змісту курсової роботи:</i>	<i>30 балів</i>
1.2.1	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Наявність наукової полеміки. Етика цитування (наявність посилань на літературні джерела). Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора курсової роботи)	5
1.2.2	Наявність, системність і глибина аналізу сучасного стану податкового менеджменту за актуальними даними об'єкта дослідження за темою курсової роботи	10
1.2.3	Структурованість і логічність викладу матеріалу у структурних частинах курсової роботи	10
1.2.4	Відповідність висвітлення практичних ситуацій у роботі даним об'єкта дослідження наведених у додатках	5
	2. Захист курсової роботи (доповідь)	60 балів
2.1.	Володіння культурою презентації (вільне володіння текстом доповіді, наявність в структурі доповіді всіх належних елементів: вітання, представлення, обґрунтування актуальності, мети, завдань курсової роботи, викладення особисто розроблених теоретичних, проблемних, аналітичних та рекомендаційних аспектів роботи, посилання на роздавальний матеріал)	15
2.2.	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти	15

	сутність і результати дослідження	
2.3.	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	20
2.4.	Наявність і якість роздаткового матеріалу для захисту курсової роботи (наявність матеріалів, що відображають теорію, аналіз і пропозиції; ілюстративний матеріал повинен мати аналітичний характер; чітке, грамотне без будь-яких помилок оформлення; зв'язок доповіді з кожним листком роздавального матеріалу)	10

Таким чином, якість виконання (оформлення та зміст) даної курсової роботи оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів, а результати захисту курсової роботи оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів.

Загальна підсумкова оцінка при захисті курсових робіт складається з суми балів, отриманих за якість виконання курсових робіт, та кількості балів, отриманих при захисті.

До залікової відомості заносяться сумарні результати в балах, отримані при попередньому ознайомленні та при захисті курсових робіт.

11. Академічна доброчесність

Студенти при виконанні курсової роботи з дисципліни «Податковий менеджмент» повинні дотримуватись академічної доброчесності, тобто самостійно виконувати курсову роботу, здійснювати посилання на джерела інформації у разі використання певних тверджень й відомостей, надавати достовірну інформацію про результати власних досліджень. В курсовій роботі доцільно уникати плагіату, фальсифікації та фабрикування матеріалів дослідження.

Академічний плагіат – це оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

Академічним плагіатом є: 1) відтворення в тексті роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту; 2) відтворення в тексті роботи повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

3) відтворення в тексті роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата; 4) відтворення в тексті роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої) без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

Фальсифікація розуміється, як свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються власної діяльності або діяльності інших учасників процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти, зокрема підробка підписів в офіційних документах.

Під **фабрикуванням** мається на увазі вигадкування даних чи фактів, що використовуються у власній діяльності чи діяльності інших учасників в процесі реалізації державної політики в сфері якості освіти.

Додаток А

УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

Кафедра управління та адміністрування

КУРСОВА РОБОТА

з податкового менеджменту

на тему: « _____
_____ »

Студента (ки) _____
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник: викладач Поліщук О.Б.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка: ECTS _____

Додаток Б

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ НАРАХУВАННЯ Й СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	5
1.1 Податок на доходи фізичних осіб як важлива складова дохідної частини місцевих бюджетів.....	5
1.2 Інформаційне забезпечення порядку нарахування й сплати податку на доходи фізичних осіб.....	10
1.3 Поняття, завдання та організація обліку платників податків – фізичних осіб.....	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН СПРАВЛЯННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	17
2.1 Порядок обчислення та сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету.....	17
2.2 Аналіз податкових надходжень з податку на доходи фізичних осіб до бюджету.....	23
2.3 Контрольна робота податкових органів у сфері оподаткування доходів фізичних осіб.....	29
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	38
3.1 Методика прогнозування надходжень податку на доходи фізичних осіб..	38
3.2 Удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб в Україні на базі досвіду зарубіжних країн.....	44
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	

Додаток В**Взірець оформлення структурних підрозділів курсової роботи****РОЗДІЛ 2****СУЧАСНИЙ СТАН СПРАВЛЯННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКУ НА
ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ****2.1 Порядок обчислення та сплати податку на доходи фізичних осіб до
бюджету**

Додаток Г
Взірець оформлення таблиць у курсовій роботі

Таблиця 2.5

Структура підсистем податкового обліку

Підсистема	Складові
Підсистема матеріального забезпечення	<p>1) засобами й предметами праці:</p> <ul style="list-style-type: none"> • офісним обладнанням, яке необхідно для забезпечення процесу податкового обліку (комп'ютери, меблі, ПЗ й т.п.); • бланками первинного податкового обліку, фінансової й податкової звітності; • канцелярським приладдям, необхідними для здійснення податкового обліку і т.п.; <p>2) фінансовими ресурсами для цілей сплати податкових платежів, а також для сплати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • заробітної плати персоналу, який здійснює податковий облік на підприємстві; • охорони праці і підвищення кваліфікації персоналу, який здійснює податковий облік на підприємстві; • інших накладних витрат, пов'язаних зі здійсненням податкового обліку (наприклад, оренди й комунальних послуг і т.п.).
Підсистема інформаційного забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> • зовнішніх джерел (інформаційні довідники, спеціальна література з податкового обліку на підприємстві, спеціалізовані консультації, семінари тощо); • внутрішніх джерел (посадові інструкції, графік документообігу, інформація щодо форм договірних відносин підприємства, постачальників, покупців, обсягів реалізації й виробництва продукції й т.п.).
Підсистема ресурсного забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> • заповнення первинних документів податкового (бухгалтерського) обліку, реєстрів податкового обліку; • складання податкової звітності (податкових декларацій і розрахунків); • обчислення і сплату податкових платежів; • складання податкових планів (бюджетів податків) на майбутні періоди; • практичну реалізацію й моніторинг податкових планів (бюджетів податків) тощо.

Додаток Д
Взірець оформлення рисунків у курсовій роботі

Рис. 2.1. Податковий менеджмент на різних рівнях управління оподаткуванням

Додаток Е
Взірець подання формул у курсовій роботі

Коефіцієнт оподаткування прибутку (Кп) визначають за формулою (2.5):

$$\mathbf{Кп = Пп / Пр} \quad (2.5)$$

де Пп – податки, які сплачуються з прибутку за певний період;

Пр – балансовий прибуток підприємства за цей період.

Додаток Ж
Взірець оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дема Д.І., Шевчук І.В., Мартинюк Г.П. Податковий менеджмент: навч. посібник. К.: Алерта, 2017. 256 с.
2. Купчак М.Я., Саміло А.В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с.
3. Легкоступ І.І., Кацуба К.В. Податкові системи в умовах глобалізації: проблеми взаємодії та перспективи розвитку. Бізнес Інформ. 2014. № 14. С. 259-263: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Рекон_2014_3_10.
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами і доповненнями: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

Додаток И

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який наводять у курсовій роботі

Один чи більше авторів без редактора

Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті – 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.

Пичугина Т.С., Баранов П.Ю., Пичугин С.А. Модель возведения комплекса объектов (расчет эффективности капитальных вложений). Харьков, 1985. 136 с.

Лусь В.І., Киркач Т.Є., Мандріченко О.Є., Радченко А.О. Практикум з нарисної геометрії: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014. 118 с.

Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Один чи більше авторів із редактором

Воробей П.А. Кримінальна відповідальність за незаконну торговельну діяльність: монографія / за ред. В.К. Матвійчука. Київ: Укр. академія внутр. справ, 1996. 116 с.

Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. коментар / О.І. Безпалова, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін.; за заг. ред. В.В. Сокурєнка; передм. В.В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.

Без автора (збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією, укладачі, упорядники)

Україна в цифрах. 2007: стат. зб. / Держ. комітет статистики України. Київ, 2008. С. 185–191.

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П.М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.

Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А.А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.

Electrodes of conductive metallic oxides / J.M. Honig et al. Amsterdam: Elsevier, 1980. 260 p.

Ресурсосбережение и энергоэффективность инженерной инфраструктуры урбанизированных территорий и промышленных предприятий: материалы II Международной научно-технической интернет-конференции (2–27 февраля 2016 г., Харьков). Харьков, 2016. 150 с.

Багатотомне видання

Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибрані твори. Київ: Рад. школа, 1983. Т. 1. 480 с.

Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: «Укр. енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1999. Т. 2. 784 с.

Франко І. Твори: у 50 т. Т. 45. Київ, 1986. 480 с.

Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. рада: В.М. Литвин (гол.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. С. 36–37.

Частина видання

Розділ книги

Наумов М.С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. *Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки*: монографія / В.П. Решетило, М.С. Наумов, Ю.В. Федотова. Харків, 2014. С. 213–241.

Стаття в журналі, газеті

Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісник НАН України*. 2012. № 6. С. 62–67.

Мозоль А.П. Злочинність мігрантів (кримінологічна характеристика). *Вісник Університету внутрішніх справ. Серія «Право»*. 1999. Вип. 7. Ч. 2. С. 112–119.

Аврамцев О. Хронограф: події в історії. *Слобідський край*. 2015. 27 січня. С. 8.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціонального проектування, виготовлення і експлуатації машинобудівельних конструкцій*: праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11–13 листопада 2010 р.). Львів, 2010. С. 9–10.

Борисова В.І. Зміст заповіту. *Проблеми цивільного права та процесу*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О.А. Пушкіна (Харків, 27 травня 2016 р.). Харків: ХНУВС, 2016. С. 20–24.

Електронні ресурси

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2014).

Вільчик Т.Б. Відповідальність адвоката перед клієнтом: напрями гармонізації законодавства України до європейських стандартів. *Форум права*. 2016. № 1. С. 30–36. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_7.pdf (дата звернення: 20.09.2016).

Харківський національний університет внутрішніх справ // Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL:

https://uk.wikipedia.org/wiki/Харківський_національний_університет_внутрішніх_справ (дата звернення 15.09.2016).

Axak N. Development of multi-agent system of neural network diagnostics and remote monitoring of patient. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2016. Vol. 4, № 9(82). P. 4–11. DOI: 10.15587/1729-4061.2016.75690.

Кожухівський А.Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування [Електронний ресурс]: практикум / Черкас. держ. технол. ун-т. Електрон. текст, дані. Черкаси, 2009. 1 електрон. опт. диск (CD-R).

Дисертації та автореферати

(*може бути не вказане місце захисту та повна назва спеціальності*)

Черевко П.П. Створення юридичних осіб приватного права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2008. 225 с.

Савченко Л.А. Особисті права та обов'язки батьків і дітей за сімейним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 1997. 27 с.

Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень»; Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.

Закони та інші нормативні документи

Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 26.08.2016).

Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 2. С. 14. Ст. 154.

Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 26.08.2016).

Гражданский кодекс Республики Беларусь. Минск: Национальный центр правовой информации республики Беларусь, 1999. 442 с.

Гражданский кодекс Российской Федерации от 30 ноября 1993 г. № 51-ФЗ. *Российская газета*. 1994. 8 декабря. № 238–239. Ст. 1551.

Архівні документи

Науковий архів Інституту історії України НАН України. Ф. 2. Оп. 3. Спр. 170. № 1. Арк. 5.

Приветственный адрес в честь 50-летия творческой и научно-педагогической работы А.Н. Бекетова от ректора ХИИКСа. *Музейный комплекс Харьков. нац. ун-та гор. хоз-ва им. А.Н. Бекетова*. Осн. Ф. 125. Вх. инв. № 225.

Заява приват-доцента по кафедрі філософії Київського університету П. Светлова від 23.10.1919 про необхідність читання курсу гносеології. *Державний архів м. Києва*. Ф. 16. Оп. 469. Спр. 381. 13 арк.

Стандарти, патенти, препринти, каталоги

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с. ГОСТ Р 517721-2001.

Аппаратура радиоэлектронная бытовая. Входные и выходные параметры и типы соединений. Технические требования. М., 2001. 27 с. Люмінісцентний

матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G 01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.